

DOPAD PŮSOBENÍ AKTIVNÍCH HLEDAČŮ NA MOVITÉ ARCHEOLOGICKÉ DĚDICTVÍ

Zdroj: *Navrátil, Aleš – Česká archeologie a čtvrt století užívání detektorů kovů. Přehled výzkumů 56-1. Archeologický ústav AV ČR v Brně, Brno 2015, str. 119–130*

Pro lepší flexibilitu kvantitativního modelu je vhodné vytvořit minimalistickou a maximalistickou variantu. Hodnoty můžeme stanovit na 20 archeologických nálezů aktivního hledače zaměřeného na archeologické nálezy ročně pro minimalistickou variantu a 160 pro maximalistickou. To odpovídá průměru 90 nálezů jednoho hledače ročně. Do kontaktu s archeologickými nálezy se samozřejmě dostávají také ti, kteří se na ně přímo nezaměřují. A to jak náhodně, tak občasně záměrně.

Předpokládejme tedy, že aktivní hledač nezaměřující se na archeologické předměty najde ročně 0–10 archeologických nálezů. Ve výpočtu spojíme odhadované počty aktivních detektorářů (tedy 3–5 000, z nichž je pětina zaměřena primárně na archeologické nálezy) s počty nálezů, které může najít hledač za rok. Zjistíme tak minimalistickou a maximalistickou variantu výsledku, kolik je aktivními hledači vyzvednuto archeologických nálezů za jeden rok.

Z výsledků vyplývá, že v případě extrémního optimismu (tedy za předpokladu, že aktivních hledačů je nejnižší námi odhadovaný počet a archeologicky zaměřený hledač najde maximálně 20 artefaktů ročně, zatímco „válkař“ žádný) vidíme, že aktivní hledači najdou okolo 12 000 nálezů ročně, zatímco extrémní pesimisté mohou odhadovat až téměř 160 000 ročně.

Pokud využijeme náš odhadovaný průměr 90 nálezů ročně, pohybují se minimální a maximální hodnoty ve vztahu k odhadu počtu hledačů v rozmezí 66 až 110 tisíce nálezů za rok. V průměru se tedy jedná o počty kolem 90 tisíců nálezů ročně. Z výpočtu jsou vynecháni pasivní hledači, kteří samozřejmě také do styku s archeologickými nálezy přicházejí, i když se dá očekávat, že poměrně zřídka. Nicméně vzhledem k jejich vysokému počtu se jedná o statisticky nezanedbatelné hodnoty. Pokud totiž budeme předpokládat, že pasivních hledačů je 10–25 000 (tedy celkový odhadovaný počet hledačů bez těch aktivních) a každý z nich najde průměrně za rok jeden archeologický nález, zvedne se nám průměrný odhad o téměř 18 tisíc předmětů ročně.

Dále jsou z výpočtu vyjmuty organizované rabovací skupiny. Jejich aktivity se soustřeďují na celou škálu nálezů včetně bronzových a jiných depotů, v nichž se počet předmětů může pohybovat od jednotek a desítek až ke stovkám. Z tohoto důvodu jsou počty vyzdvižených předmětů neodhadnutelné. Jisté však je, že skutečné počty by se zejména v minulém desetiletí projevíly v našem modelu dosti výrazně. Z podobných důvodů není možné do modelu zařadit ani nálezy mincovních pokladů, kterých se ovšem podle dlouhodobých zkušeností může objevit až několik za rok.

Za předpokladu, že jsou vstupní data v našem modelu o počtech hledačů alespoň rámcově správná, vyzvednou hledači v ČR v průměru téměř 100 000 archeologických nálezů za rok. Nicméně i kdyby se zdály odhadované počty přehnaně vysoké, na příkladu minimalistické varianty modelu je zřejmé, že závažnost tématu je stále dramatická.